

ROZHOVOR

doc. MUDr.

Andrej Sukop

Ph.D.

“Nebudete-li komunikovat se svým pacientem, budete vždy průměrným lékařem”

Mohl byste mi prosím popsat, jak vypadá den v životě plastického chirurga?

Pracovní den? To snad ani nemohu říct, abych mladé lékaře neodradil od našeho oboru. Vstávám před pátou a končím před půlnocí. Den na klinice pro mě začíná po šesté hodině administrativou a organizací chodu kliniky, pro každého musí být nastaven jasný program. V 7:45 se sejdeme s lékaři, abychom probrali, co se událo předchozí den a co je naplánováno na dnešek, a také klinický stav našich pacientů včetně diskuze nad plánovanými operacemi s využitím fotodokumentace. Naše klinika má 75 lůžek, tři oddělení a dvě jednotky intenzivní péče pro děti a dospělé. Ročně provedeme kolem 9 tisíc operací. Aby všechno dobře fungovalo

a navazovalo, musí být jasně definovaná organizace s časovým rozvrhem. Snad i proto máme na klinice hodiny řízené rádiovým signálem. :) Přesnost je výsadou králů a chirurgických oborů. Začátky operací na sálech a v ambulancích se snažíme striktně dodržovat. Pro nezodpovědnost zde není místo. Jediná chyba v organizaci práce by se okamžitě projevila na chodu celé kliniky. Musí zde panovat pohoda, aby naši zaměstnanci chodili do práce rádi, a k tomu přispívá i jasná organizace práce.

Na začátek pro Vás máme připravenou rozstřelovou otázku. Čeho si na sobě vážíte?

Na obtížnou otázku bývá obtížná odpověď. To, z čeho čerpám a co jsem

MUDr. Andrej Sukop, Ph.D

- Minulý rok oslavil 50 let.
- Vystudoval 1. lékařskou fakultu Univerzity Karlovy v Praze, kterou ukončil v roce 1993.
- Atestoval v oboru chirurgie a plastické chirurgie.
- Věnuje se celému spektru plastické chirurgie.
- Specializuje se na chirurgii ruky, vrozené vývojové vady končetin, rekonstrukce prsů, mikrochirurgickou techniku a další.
- Jeho koníčkem jsou vyspělé technologie využívané v hybridních, energeticky nezávislých Smart domech.
- Od roku 2015 působí jako přednosta Kliniky plastické chirurgie ve Fakultní nemocnici Královské Vinohrady.

dostal do vínku, je energie a pozitivní přístup. Snažím se tohoto daru využít ve prospěch svých pacientů a svých kolegů.

Je naopak něco, na čem můžete pořád pracovat a zlepšovat se mimo vzdělávání, ve kterém se my jako lékaři musíme neustále rozvíjet? Myslím tím spíše nějaký osobnostní rys?

To nejtěžší je umět dát věcem prioritu, která jim náleží. Časově sladit řízení kliniky, výuku, vědeckých projektů, pomoci ostatním, privátní praxe, rodiny a volného času... Jde o dynamické proměnné veličiny, které se mění každou hodinu, den, měsíc, rok, a vy na to musíte velmi flexibilně a intuitivně reagovat. Musíte velmi opatrně hlídat, kolik času věnujete práci, rodině a sobě,

protože klopýtnutí se nikde neodpouští.

Když se bavíme o čase, existuje ve slovníku Vaší kliniky i pojem “volný čas”?

Z předchozí odpovědi vyplývá, že se snažíme s časem v práci maximálně hospodařit, aby nám jej více zbylo pro rodinu a volný čas. Pro organizaci práce maximálně využíváme moderní techniku, kterou máme k dispozici. Hovořím o on-line řízení kliniky, využití mobilních telefonů, serverů, sdílených kalendářů a aplikací. Všichni mají možnost se on-line podívat na rozpis dovolených, na výuku nebo na operační program 2-3 měsíce dopředu. Provede-li se jakákoliv změna, mají ji k dispozici všichni ve stejném okamžiku. Prioritou v řízení kliniky je organizace, která

vede k efektivnímu využití pracovní doby bez přesčasů. Dlouhodobé přetahování a nedodržování pracovní doby vede k opotřebení a předčasnému vyhoření, jehož následkem jsou pak odchody a fluktuace sester i lékařů. Toto u nás naštěstí není. Ve všední dny prakticky žádný volný čas nemám, končím pozdě večer. Víkendy jsou zcela vyhrazeny pro rodinu. Aby to vše fungovalo a já věděl, kdo kde je a co se má udělat, mám v telefonu osm sdílených kalendářů s časovými rozvrhy asistentek, dětí, ženy... Hospodařím s každou vteřinou, abych ji mohl ušetřit pro svou rodinu.

Jste jedno z mála pracovišť, které expanduje. Nepocítujete tedy nedostatek personálu?

S personálem jsme na hraně stejně jako ostatní pracoviště, přesto se nám daří držet plný stav. Díky organizaci a stále se zlepšujícím výkonům mladých lékařů jsme schopni odvést daleko více práce za kratší dobu. Vedlo to k tomu, že nám přestala stačit lůžková kapacita. Podařilo se nám obnovit činnost dalšího, dočasně uzavřeného oddělení. Aktuálně disponujeme 75 lůžky. Nyní jsme ale opět v situaci, kdy bychom se potřebovali rozrůst. S radostí mohu konstatovat, že u nás prakticky žádná fluktuace personálu není. Na začátku mého řízení kliniky jsem si položil otázku, co mohu udělat, abych

stabilizoval personál, a ten neodcházel na soukromá pracoviště, kde je naprosto odlišné finanční ohodnocení. Byla pouze jediná možnost, kterou bylo vytvoření, příjemného, lidsky přívětivého pracoviště s vysokou firemní kulturou, s dobrou organizací a nabídkou zajímavé, vysoce specializované práce. Zatím se nám to daří, přestože se nůžky mezi soukromou a státní sférou zoufale rozevírají dál.

Je něco nebo někdo, kdo Vás inspiruje nebo inspiroval jak při studiích, tak v současné práci?

Každé období v životě přináší nové lidi, výzvy a pohledy na svět. V každé etapě života jste tak inspirováni různými podniky a jedinci. Díky své profesi každodenně poznávám zajímavé lidi, od kterých během komunikace získávám nekončící příliv informací. Najednou se některé nápady vzájemně propojí, a vy si řeknete: “To by se dalo zkusit, použít...”

Ráda bych se teď vrátila na začátek. Studoval jste na 1. lékařské fakultě Univerzity Karlovy. Mohl byste nám prosím shrnout Vaši cestu k plastické chirurgii?

Na studia vzpomínám moc rád, byla to nádherná léta. Ve třetím ročníku jsem začal pracovat jako “bratr” na jednotce intenzivní péče na chirurgii v nemocnici na Bulovce. Většinou, když někde

takto začnete, obvykle vás to chytí a vy v tom pokračujete dál. Již za 17 hodin po promoci jsem stál na sále s panem primářem Adámkem u první kolostomie. Během přípravy k první atestaci jsem měl příležitost se seznámit s řadou pracovišť: kardiochirurgií, neurochirurgií a plastickou chirurgií. A právě tam jsem se setkal s docentem Tvrdkem u mikroskopu. V tu chvíli jsem věděl, co bych rád dělal.

Hodně chválíte svůj tým. Kdybych se měla zaměřit na významné úspěchy, je něco, co byste vyzdvihli?

Když jsme tento tým s docentem Nejedlým stavěli, dali jsme si podmínku, že nepřetáhneme žádného lékaře z jiné nemocnice, abychom nerozbíjeli jiné týmy. Náš tým se stal funkčním po čtyřech letech předávání zkušeností. To, že jsme nikde neklopýtli, považuji za největší zázrak, ale především za výsledek tvrdé práce všech. V této chvíli máme rozjeto tolik nápadů a projektů, že ani nevím, čím bych začal. Podařilo se nám třeba založit první prenatální ambulanci v plastické chirurgii. Její předností je možnost využití výsledků rozvinutých zobrazovacích metod, které umožňují diagnostikovat některé z vrozených vývojových vad ještě před porodem. Snažíme se poskytnout péči i dětem, které se ještě nenarodily. Budoucí maminky informujeme o možnostech léčby včetně plánu, kdy se co má udělat,

aby vývoj dítěte byl co nejméně zatížen eventuálním hendikepem. Operace zaměřujeme zejména na vrozené vady obličeje, zejména rozštěpy, nevyvinuté ušní boltce, vady ruky a prstů.

Je nějaká operace, na kterou nikdy nezapomenete?

Co mě v poslední době potěšilo, byla operace tříletého chlapce, celkově druhá podobného typu na světě. Jedinou možností, jak zachránit chlapce se sarkomem ve stehenní kosti v oblasti trochanteru, byla exartikulace v kyčli. Společným úsilím s lékaři z dětské ortopedie v Motole jsme však radikálně zresekovanou oblast nahradili fibulou se zachováním chrupavky hlavice femuru. S odstupem pěti let od operace je radost vidět dítě po velmi těžké operaci normálně běhat a chodit. V tu chvíli vás něco pohladí, a vy víte, proč to děláte. Dává vám to smysl života.

I to je jedna z mých otázek. Co Vám práce chirurga vlastně přináší?

V chirurgii zažíváte mnoho radostných chvil velmi často, protože výsledky vidíte relativně záhy.

Přijde k vám pacient a vy mu přišijete ruku zpátky, odstraníte nádor z prsu anebo uděláte nové prsy, které byly odstraněny pro karcinom. Vracíte pacienty rychle zpátky do života. Většina z nich vám

přinese velké množství pozitivní energie, která se nedá koupit. A když se ji naučíte přijímat a rozdávat, odměnou je vám spokojenost a harmonie v životě.

Říkáte – výsledky hned. Jak jste na tom s trpělivostí?

Pokud budete pracovat pod mikroskopem a sešívát milimetrové cévy, budete pracovat 8–10 hodin bez přestávky, musíte se naučit koncentrovat a vyhnout se chybám. Stačí zabrat stehem o pár desetin milimetru hlouběji a zachytit intimu na druhé straně cévy, krev nebude odtékat tam nebo zpátky. Trpělivý být prostě musíte, protože pokud uděláte něco špatně, tak to nebude fungovat.

Vy sám učíte? Působíte na půdě 3. lékařské fakultě také jako pedagog?

Ano, po celou dobu svého působení. Považuji výuku hned po zajištění léčebné péče za nejvyšší prioritu zaměření naší kliniky, a to jak pregraduální, tak postgraduální. Investovat do vzdělání mladých lidí, to je investice, která se společností vždy vyplatí. Výsledky nejsou patrné za jedno volební období, ale v dlouhodobém horizontu to vede ku prospěchu celé země, a to na všech úrovních.

Dříve jsem se více podílel na praktikách a na seminářích, nyní spíše na přednáškách, zkoušení zápočtů a na státních závěrečných zkouškách. Častěji se účastním sympozií a kongresů jako zvaný řečník.

Sám si vzpomínám, jaké jsme na studiích měli obavy z praxe. Teoreticky jsme si dovedli představit léčbu nejvzácnějších chorob, ale prakticky jsme neuměli zašít tržnou ránu.

Poslední roky se snažíme intenzivně změnit styl a náplň výuky především chirurgické propedeutiky s maximální orientací na praktické dovednosti. Umožnily nám to mimo jiné evropské granty, které jsme vyhráli. Sjednotili a vytvořili jsme jednotné semináře v přímé návaznosti na zkušební otázky. Na praktikách se navzájem zasádrujete, naučíte se šít různé typy stehů včetně těch, které používáme v mikrochirurgii pod operačním mikroskopem. Snažíme se studenty rozdělit do malých skupin, aby lépe pronikli do chodu chirurgického pracoviště na sálech, úrazových sálkách a ambulancích. Na základě evaluací, osobních rozhovorů a podnětů studentů každý rok něco upravíme a doplníme, aby výuka byla zajímavější a zábavnější včetně představení nejnovějších postupů a nástrojů.

Čím by měl potenciální kandidát na pozici plastického chirurga disponovat? A na co by se měl předem připravit?

Měl by být hlavně manuálně šikovný a více než empatický. Plastická chirurgie je někdy také označována, zvláště u některých diagnóz, jako psychochirurgie. Musíte velmi dobře cítit, jak váš pacient reaguje... Chi-

rurg musí dokázat převzít zodpovědnost, musí být samostatný a rozhodný, musí být schopen vést operační tým a zároveň být členem týmu, musí mít smysl pro pořádek a přesnost. V chirurgii opravdu není místo na alibismus, není zde možnost se schovávat za kolektivní rozhodnutí.

Odmítáte operace, když tušíte, že to není potřeba?

Konzultace je velmi důležitou součástí léčebného procesu. Velmi často vyplynou z konzultace nereálná očekávání pacientů. Některé zákroky pak mohou přinést větší zátěž než očekávaný výsledek. Lékař je vázán slibem jednat ve prospěch pacienta. Doporučuji vždy nejlepší postup dle svého svědomí a uvážení. Praxe, která vede v jiných zemích k bizarním výsledkům, není pro mne akceptovatelná. Můžete být excelentní chirurg či internista, ale nebudete-li dostatečně komunikovat se svým pacientem, budete vždy jen průměrný lékař. Musíte využít veškerý potenciál schopnosti komunikovat. Díky vašemu zájmu a poskytnutým informacím získáte důvěru pacienta, bez které se dobře léčit nedá.

Máte z něčeho strach?

Obavy a pokoru mám stále. Občas mám na hrudníku staženou železnou obruč a říkám si, zda jsem rozhodnul dobře, na nic

nezapomněl... Dělají se rozhodnutí, která se projeví až za několik měsíců nebo let, a někdy je velmi těžké predikovat, zda byly váš odhad a vize správné. To ukáže čas... Mám obavy, aby nás neudusila stále narůstající byrokracie, nevzala elán lidem, kteří mohou a chtějí měnit věci k lepšímu.

Co je dle Vašeho názoru největší handicap, kterým české školství “vybavuje“ čerstvé lékaře?

Jak jsem se zmínil, jde o řadu byrokratických omezení pro vyučující i pro studenty, která všem ubírají čas, znesnadňují a někdy i značně komplikují samotnou práci a výuku. Ale jinak si v naší zemi nemáme na co stěžovat. Stačí se podívat do jiných zemí, kde si studenti musí brát celoživotní půjčky, aby mohli začít studovat vysokou školu.

Třetí lékařská fakulta se odlišuje svým systémem vzdělávání od jiných fakult ve snaze již od počátku vést studenty, aby se snažili pochopit a naučit látku v souvislostech. Integrace a propojení informací pak přijde daleko rychleji a má trvalejší

charakter pro zapamatování a pochopení souvislostí. Pokud se přípravě studenti nevěnují průběžně, a následně musí složit zkoušky ze 2-3 těžších předmětů najednou, může je to svádět ke klouzání po povrchu a chybí jim hlubší znalosti.

Kdybyste chtěl dát radu studentům jakožto budoucím vědcům a lékařům?

Mějte cíle, chtějte je splnit, buďte pozitivní, tolerantní a těšte se z každého dne, co vám přinese a co můžete dát vy těm ostatním. Dívejte se na věci otevřenýma očima, nebojte se měnit svá rozhodnutí, zjistíte-li lepší variantu. Dotahujte věci do posledního detailu, jen tak se odlišíte od šedé masy “mainstreamu“ a budete nejlepší. Dokonalost tkví v detailu. Buďte perfektní za každé situace, naučte se koncentrovat vždy na jeden úkol a ten dotáhnout do konce. Mějte radost ze života, ze všeho, co děláte, pak budete mít sílu a dokážete změnit cokoli budete chtít. Na nic nečekejte a jděte za svými sny hned teď.

Karolína Jelínková, Vendula Bendová